

ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Л.М.Малюга, аспірант

Уманський державний аграрний університет

Особлива увага приділяється матеріально-технічній базі сільськогосподарських підприємств. При цьому, проаналізувавши сучасний стан аграрного сектора, наголошено, що базисом для його розвитку та підвищення конкурентоспроможності є збільшення інвестування та підвищення, за рахунок цього, рівня забезпеченості їх виробничого потенціалу.

Особенное внимание уделяется материально-технической базе сельскохозяйственных предприятий. При этом, проанализировав современное состояние аграрного сектора, отмечено, что базисом для его развития и повышения конкурентоспособности является увеличение инвестирования и повышение, за счет этого, уровня обеспеченности их производственного потенциала.

Постановка проблеми. Стратегічним завданням аграрної політики держави є, насамперед, формування ефективного конкурентоспроможного агропромислового виробництва, здатного забезпечувати продовольчу безпеку країни та нарощувати експорт окремих видів сільськогосподарської продукції і продовольства, що збільшить внесок в економіку країни та забезпечить належний рівень виробництва при вступі країни до СОТ. Розвиток же та економічна ефективність аграрного виробництва значною мірою визначається рівнем сформованого виробничого потенціалу, зокрема рівнем забезпеченості та якісним складом основних засобів, їх раціональним співвідношенням та ефективним використанням. Тому, дослідження стану виробничого потенціалу та пошук шляхів підвищення його є нагальним завданням для аграрної науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свідченням важливості вивчення проблеми використання виробничого потенціалу сільського господарства є велика кількість досліджень у зазначеному напрямі. Так, провідними вітчизняними спеціалістами в цій галузі є такі вчені, як Дикань В.Л., Шатохин М.В., Юданов

А.Ю., Корецький М.Х. та інші.

Метою даної роботи є дослідження виробничого потенціалу сільського господарства для виявлення шляхів підвищення рівня його використання та утримання у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Характерною особливістю сучасного стану агропромислового комплексу є його слабкий та повільний розвиток, який спричинив занепад та руйнування виробничого потенціалу аграрних підприємств. Головну частину останнього складають основні виробничі фонди сільськогосподарського призначення. Економічне значення їх полягає у тому, що вони є основою розвитку продуктивних сил сільського господарства, забезпечуючи відповідні рівень та темпи збільшення виробництва продукції та підвищення продуктивності праці.

Саме від технічного забезпечення залежить технологічний рівень виробництва агропромислового комплексу, а його матеріально-технічна база значною мірою визначає динаміку росту і розвитку аграрних підприємств. У той же час, їх слабкий фінансовий стан зумовлює призупинення процесу оновлення основних фондів, зниження фондозабезпеченості, технічної та енергетичної оснащеності.

До того ж, сільськогосподарське виробництво відрізняється від інших виробництв рядом особливостей щодо використання матеріальних ресурсів. По-перше, вони повинні надходити у виробництво в суворо встановлені технологічним процесом строки та в певній кількості. По-друге, в більшості галузей сільськогосподарського виробництва технологічний процес не можна припинити, тому втрати від несвоєчасного забезпечення його необхідними матеріальними ресурсами не відшкодовуються. По-третє, надлишкове або недостатнє, а також несвоєчасне надходження у виробничий процес окремих видів матеріальних ресурсів (наприклад, мінеральних добрив, пестицидів) може не тільки знизити якість продукції, а й зумовити значне її недовиконання.

Все це спонукає до висновку, що підтримання безперервного процесу сільськогосподарського виробництва вимагає постійної наявності в певній кількості й асортименті предметів праці, які готові

в будь-який момент вступити в процес виробництва.

У більшості випадків у Вінницькій області ситуація із використанням основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення на сьогодні складається негативно. Відсутність впродовж років оновлення фондів, наряду із їхнім зношуванням та поступовим списанням, призвело до край негативно́вих явищ в економіці господарств, а саме — до порушення видового складу фондів та оптимальної структури, що супроводжується одночасною зміною їх якісного та кількісного стану.

Найбільшого занепокоєння викликає саме частка технічних засобів, яка з роками має чітко виражену тенденцію до зменшення. Адже для сільськогосподарського виробництва саме технічні засоби механізації є головною ланкою, яка найбільше впливає на весь процес розвитку сільського господарства, рівень його виробництва та продуктивності праці.

Слід також враховувати динамічний процес погіршення не лише кількісного складу всієї матеріально-технічної бази АПК, а і його якості. Частина техніки, яка перебуває на балансі сільськогосподарських підприємств, по суті, непрацездатна, а господарства не мають достатніх фінансових ресурсів для закупівлі дорогих запасних частин, поновлення машинно-тракторного парку тощо. До цього призвело те, що протягом останніх років нова техніка практично не надходила, тоді як зношеність основних фондів і машинно-тракторного парку в переважній більшості господарств складає більше 50%.

Дослідження показників відтворення основних виробничих фондів дозволяє зробити висновок, що для господарств аграрного сектора Вінницької області характерним є факт малої різниці між темпами вибуття основних виробничих фондів та темпами їх оновлення, що свідчить про відсутність в аграрних господарствах можливості щодо відтворення основних засобів.

Це складніша ситуація — з управлінням і впровадженням нової техніки і технології, що особливо важливо в умовах інтеграції економіки України до СОТ. Бо без якісної і конкурентоздатної продукції витримати конкуренцію на світовому ринку не

можливо. В перспективі саме прогресивна енерго- і ресурсозберігаюча технологія гратиме вирішальну роль в підвищенні ефективності сільськогосподарського виробництва, а нові ідеї і продукти, нові технології і організаційні рішення дедалі більше визначатимуть успіх господарювання, виводитимуть підприємства з кризових ситуацій і будуть гарантувати їм фінансову стабільність.

Вінниччина — область з досить розвинутим аграрним сектором і має цілий ряд переваг для його комплексного розвитку на якісно новому рівні. Одним з таких шляхів і є прискорення інноваційного процесу, масове упровадження ресурсо- і енергозберігаючої інноваційної технології і техніки, та випуск на цій основі конкурентоздатної продукції.

Але для впровадження новітньої технології необхідна відповідна сільськогосподарська техніка, насіння, добрива, хімічні засоби захисту рослин від шкідників, хвороб і бур'янів, і нарешті — підготовлені кадри, бажання керівників і фахівців сільського господарства пошуку інноваційних технологій. Тому, нині стратегічною метою ресурсного забезпечення товаровиробників є відтворення і розвиток матеріальної бази та комплексна механізація і автоматизація технологічних процесів.

Можливість зазначених процесів зіштовхується з проблемою удосконалення системи матеріально-технічного постачання та його фінансового забезпечення, що, насамперед, визначається обсягами і темпами наростання інвестицій. При цьому слід врахувати, що сільське господарство є однією з самих фондоемних галузей народного господарства, оскільки навіть для простого відтворення фондів тут потрібно відносно більше капітальних вкладень.

Сутність інноваційних інвестицій полягає у впровадженні досягнень науково-технічного прогресу в господарську діяльність підприємств за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування. Динаміка інвестицій у сільське господарство Вінниччини має тенденцію повільного наростання вкладеного вітчизняного капіталу і зовсім слабкий ріст іноземного. Все це і знаходить своє відображення в зниженні рівня забезпеченості аграрного сектора основними засобами, а також впливає на зниження економічної

ефективності їх використання.

Тому, першочерговим завданням в сфері аграрної політики на сучасному етапі є концентрація зовнішніх і внутрішніх інвестицій на тих напрямках розвитку АПК, які б найшвидше забезпечили повернення інвестованих коштів та підвищили конкурентоспроможність вітчизняної продукції.

Висновок. Реалізація потенціалу аграрної сфери, з огляду на шлях України до СОТ, включає не лише невідкладні завдання з підвищення рівня конкурентоспроможності всередині країни, а також — з виробництва продукції на рівні світових аналогів. Виконання цих завдань нерозривно пов'язано з впровадженням у виробництво сучасної техніки і технологій, науково-технічних та конструкторських розробок, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, здійсненням маркетингової діяльності, інформаційного забезпечення та фінансового менеджменту, і головне — забезпечення для АПК високої участі промислового, банківського капіталу та іноземних інвесторів. Саме об'єднання цих капіталів дозволить позитивно вирішувати не тільки питання дефіциту кредитних ресурсів, а і створювати реальні можливості для здійснення інвестиційного фінансування виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гладій М.В. Використання виробничо-ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки України (питання теорії, методології і практики). Монографія. — 1998. — 294с.
2. Інноваційна діяльність / За редакцією Стельмашука А.Н. — Тернопіль: Економічна думка, 2001. — 176 с.
3. Кудря Ю.О. Оптимізація співвідношення капітальних вкладень у нове будівництво і реконструкцію / Матеріали обласної наук.-практ. конференції, Полтава, 1996. — 86 с.
4. Маслюк В. Проблемы инвестиционной политики в Украине // Бизнес информ. — 1998. — №17- 18. — С.49-52.